

Формуляр за кандидатстване за допълващо финансиране по ПРЧР 2021-2024 към стратегия за ВОМР на МИГ

(Приложение към СВОМР, съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г.)

Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027 (ПРЧР)

1. Наименование на мярката

„Подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда“

Мярката е разработена в съответствие с Приоритет 1: Насърчаване на заетостта и развитието на умения; Специфична Цел 1: „Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активизиране за всички лица, търсещи работа, и най-вече за младите хора, по-специално чрез изпълнението на гаранцията за младежта, за дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение на пазара на труда и за неактивните лица, както и чрез насърчаване на самостоятелната заетост и социалната икономика“ от Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027.

Настоящата мярка се основава на идентифицираните потребности и потенциал на територията на СНЦ „Местна инициативна група – Гоце Делчев – Гърмен – Хаджидимово“ и осигурява принос към Приоритет 1 "Подкрепа за устойчив растеж и повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, включително чрез внедряване на иновации и осигуряване на устойчива заетост", СЦ 1.2 Насърчаване на предприемаческата и иновационната активност на местната икономика, включително чрез диверсификация и инвестиции в неселскостопански дейности, и осигуряване на устойчива заетост" от Стратегията за водено от общностите местно развитие за периода 2023-2027 г.

Специфична цел 1.2 обединява направленията „предприемачество“, „иновативност“ и „заетост“, в съответствие с основаната стратегическа цел за съживяване на местната икономика чрез взаимосвързани интервенции. Микро-, малките и средни предприятия (МСП) на територията често играят двойна роля – от една страна като носители на нови бизнес модели и технологии, а от друга като ключов източник на заетост, особено в селските райони. Затова подкрепата за инвестиции в местните микро предприятия в сектори извън земеделие, се съчетава с мярка за внедряване на иновации, както и с мярка за подобряване на достъпа за заетост. По този начин се гарантира цялостен подход, който съчетава икономически растеж, технологични иновации и социална отговорност, допринасящ за устойчиво развитие на местната икономика, повишаване на производителността и задържане на трудовия потенциал в региона. Целта е насочена към увеличаване на икономическата жизнеспособност на местните предприятия, подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия в сектори извън земеделие, внедряване на иновации в МСП и създаване на работни места. Мярката ще има принос към постигане на следната специфична цел за местно развитие на подхода ВОМР:

• Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и социално включване на уязвими и маргинализирани групи.

2. Цел на мярката (до половин страница)

1. *Формулира се целта специфично за всяка мярка, не се повтаря само мярката или допустимите дейности, формулирани от УО на ПРЧР.*

2. *Посочва се обосновка за избора на мярката и анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ, с описани конкретни местни специфики и обстоятелства*

2.1. Цел на мярката:

Основната цел на мярката:

Подкрепа на заетостта и интегриране на безработни и икономически неактивни лица, включително представители на уязвими групи, чрез мерки за активиране и професионална реализация.

Мярката цели да допринесе за повишаване на икономическата активност на населението, преодоляване на структурните дисбаланси на пазара на труда и противодействие на неблагоприятните демографски тенденции на територията на МИГ, с положителен ефект върху местната икономика и социалното приобщаване.

Специфичните цели на мярката са насочени към:

1. Идентифициране и мотивиране на икономически неактивни лица за активно включване на пазара на труда, чрез индивидуализиран подход и мерки за социална и професионална активация;

2. Активиране на безработни лица, включително продължително безработни, чрез мерки за преодоляване на дефицити, свързани с липсата на професионална квалификация, трудови навици и мотивация за заетост;

3. Подобряване на конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда чрез предоставяне на възможности за развитие на умения, компетентности и придобиване на професионална квалификация, съобразени с регионалните икономически специфики и потребностите на работодателите от квалифицирана работна сила;

4. Осигуряване на целенасочена и интегрирана подкрепа за включване в заетост, включително чрез предоставяне на трудово консултиране, кариерно ориентиране, обучения на работното място и мерки за субсидирана заетост, в съответствие с индивидуалните потребности на лицата и конкретните изисквания и потребности на бенефициента.

Настоящата мярка подкрепя изпълнението на Специфичните препоръки за България за 2020 г. „...да засили активните политики по отношение на пазара на труда“. Мярката цели устойчива интеграция на пазара на труда на лица в неравностойно положение чрез предоставяне на стимули за заетост на работодатели, възможности за подкрепа на работното място чрез ментор. Предвидените дейности се базират на извода на ЕК относно: „за хората с увреждания все още е трудно да водят независим живот“. Делът на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, продължава да е голям. Равнището на заетост на хората с увреждания продължава да е едно от най-ниските в ЕС, като разликата е много голяма спрямо хората без увреждания. Операцията допринася за изпълнението на принцип 3 „Равни възможности“, принцип 4 „Активна подкрепа за заетостта“ и принцип 17 „Интеграция на хората с увреждания“ от Европейския стълб за социални права.

2.2. Обосновка и анализ за необходимостта от мярката:

На територията на МИГ – Гоце Делчев – Гърмен – Хаджидимово се наблюдават трайни негативни демографски процеси – намаляване и застаряване на населението, ниска

образователна структура и ограничен достъп до квалифицирана работна сила. Делът на лицата с основно и по-ниско образование е висок, което води до затруднения в професионалната реализация и ниска конкурентоспособност на местната икономика. Безработицата е сред основните социални проблеми, като особено засегнати са младежите, лицата над 55 г., продължително безработните, лица в неравностойно положение, хора с увреждания; лицата от етническите малцинства и хората с увреждания. Допълнително, икономически неактивните лица на възраст 15-64 г. представляват значителен неизползван потенциал, като голяма част от тях не търсят работа поради обезкураженост, здравословни и семейни причини. Анализът на местните специфики, включително концентрацията на маргинализирани групи в община Гърмен, налага необходимост от целенасочени интервенции за активиране, обучение и включване в заетост.

С оглед на това се обосновава включването на мярка с финансиране от **ПРЧР 2021–2027 (Дейности по Специфична цел 1 на Приоритет 1 на ПРЧР)**, насочена към развитие на умения, социално включване и осигуряване на достъп до заетост за уязвими и неактивни лица.

На територията на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово, попадащи в обхвата на Местна инициативна група – Гоце Делчев – Гърмен – Хаджидимово, в периода 2015–2024 г. се наблюдава трайна тенденция към намаляване и застаряване на населението, в съответствие с общите демографски процеси в област Благоевград и страната.

От гледна точка на структурата на безработицата и образователния профил на населението на територията на МИГ, са **идентифицирани няколко основни групи в неравностойно положение на пазара на труда**, които изискват специфичен подход и целенасочена подкрепа:

- **Безработни лица** – равнището на безработица в региона за периода 2015–2024 г. остава трайно по-високо от това в страната и област Благоевград.
- **Продължително безработни** (над 12 месеца без трудова заетост) – представляват 11% от всички безработни на територията;
- **Икономически неактивни лица** на възраст 15–64 г. – в област Благоевград броят им е 42,4 хил., или 4,1% от всички неактивни в страната;
- **Лица с основно и по-ниско образование** – съставляват 49% от регистрираните безработни;
- **Лица без професионална квалификация** – 20% от безработните са без придобита професия или специалност;
- **Лица над 55-годишна възраст** – 25% от безработните са в тази възрастова група, което поставя допълнителни бариери пред трудовата им реализация;
- **Младежи до 29 години включително** – 11% от безработните са млади хора в началото на трудовия си път;
- **Представители на етнически малцинства** – съставляват 13% от всички безработни, като най-висока концентрация има в община Гърмен;
- **Лица с увреждания** – само 3% от регистрираните безработни, въпреки значителното им нарастване на територията със 123% за последните 10 години.

Ниското образователно равнище на населението (около 40% са с основно и по-ниско образование) има пряко отражение върху високата безработица, ниска трудова мотивация и периодичен модел на сезонна и временна заетост, включително в чужбина.

Дефицитът на квалифицирана работна ръка е сериозно предизвикателство за местната икономика и пречи на устойчивото икономическо развитие.

Наетите лица в преработващата промишленост - ключов сектор за територията на МИГ, бележат спад от 34% за последните седем години, което води до общо намаляване на броя на наетите лица на територията.

Средната работна заплата е значително по-ниска спрямо националните и областните стойности, въпреки общата тенденция към нарастване.

Тези данни ясно очертават структурен и социален профил на неравнопоставеност, който затруднява устойчивото включване на пазара на труда. **Липсата на образование, квалификация, мотивация, както и съществуващи социални бариери** изискват прилагането на интегрирани мерки за активиране, обучение и трудова реализация, особено чрез инструментите на ПРЧР 2021–2027.

Представените данни в настоящия формуляр за нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с пазара на труда и потребностите от подобряване на достъп до заетост, са идентифицирани на база извършените в процеса на разработване на СВОМР:

1. *Проучване и социално-икономическите анализ за територията на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово* (т.6 Население и демографски процеси и т.7 Пазар на труда), вкл. SWOT анализ - оценка на силните страни, слабостите, възможностите и заплахите за района и

2. *Проучване и анализ на потребностите на заинтересованите страни от територията на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово за избор на мерки и източници на финансиране на Стратегия за Водено от общностите местно развитие (ВОМР) 2023-2027*, вкл. проведени анкетни проучвания на мненията и идеите на заинтересованите страни на територията на МИГ, проведени консултации/фокус групи и обществени обсъждания.

3. **Целева група/и и идентифицираните техни проблеми, които мярката ще решава** (*посочват се целевите групи по конкретната мярка като се съобразяват с допустимите целеви групи от таблица 1 в Указанията, посочва се техният индикативен брой, характеристики, както и идентифицираните техни местни проблеми и потребности, които мярката адресира*):

3.1. Целеви групи:

Безработни, вкл. продължително безработни; Неактивни лица; Лица в неравносйно положение, хора с увреждания; Лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация.

3.2. Брой:

Равнището на безработица на територията на МИГ за 2024 г. е 16,87%, като във всяка от общините от териториалния обхват на МИГ нивото на безработица е следното: **община Гоце Делчев - 10,64%; община Гърмен - 24,51% и община Хаджидимово - 15,46%.**

Територията на МИГ като цяло и общините Гърмен и Хаджидимово **се открояват с трайно високо равнище на безработица** спрямо област Благоевград (10,4%) и страната (5,5%), както през 2024 г., така и в рамките на 10 годишен период.

От регистрираният през 2024 г. средномесечен брой безработни на територията на МИГ - 3 045 души, 1 484 (49%) са основно и по-ниско образование, 598 (20%) са без професионална квалификация, 395 (13%) са представители на етнически групи, 768 (25%) са на възраст над 55 год., 329 (11%) са продължително безработните лица.

Икономически неактивните лица в област Благоевград възлизат на приблизително 42,4 хил. души, което представлява около 4,1% от общото население на областта. Тази група включва лица, които не работят и не търсят активно работа, както и такива, които не са на разположение за започване на работа в кратък срок. Сред тях попадат: учащи се (вкл. студенти в редовна форма на обучение); пенсионери (които не желаят или не могат да работят); домакини, грижещи се за деца или зависими членове на семейството; лица, които са загубили мотивация за търсене на работа (обезкуражени лица); хора със здравословни или други ограничения, възпрепятстващи участието им на пазара на труда.

Следва да се има предвид, че Националният статистически институт (НСИ) не предоставя дезагрегирани данни за икономическата активност на населението на ниво община, поради което локалният анализ се основава на наличните областни данни, съчетани с информация от качествени наблюдения и резултати от консултации със заинтересовани страни.

Според експертни оценки и обратна връзка от представители на местната власт, работодатели и граждански организации, икономически неактивните лица в общините от територията на МИГ включват предимно:

1. млади хора, които не учат и не работят, особено в малките населени места;
2. жени, отглеждащи деца, които временно се оттеглят от пазара на труда;
3. възрастни хора в трудоспособна възраст, които са обезкуражени или извън системата поради липса на квалификация;
4. лица от уязвими социални и етнически групи, с ограничен достъп до услуги и възможности за реализация.

Тези профили бяха потвърдени и по време на проведените фокус групи и консултативни срещи в процеса на разработване на стратегията. Участниците във фокус групите/консултациите, вкл. представителите на общините, работодателите, НПО и гражданите, подчертаха, че значителен дял от икономически неактивните лица на територията са:

1. млади хора, особено в селата, които не се обучават и не работят, поради липса на достъп до обучения и кариерни възможности;
2. жени с ниска квалификация, често извън пазара на труда поради семейни ангажименти и липса на услуги за отглеждане на деца;
3. лица в предпенсионна възраст, загубили трудова мотивация и недостъпни за нови умения;
4. представители на маргинализирани етнически общности, изпитващи затруднения при достъпа до работа поради липса на образование и трудов опит.

Тези наблюдения са в пълно съответствие с резултатите от консултациите, при което значителна част от участниците определят **липсата на квалификация, демотивацията и липсата на работни места като основни бариери пред заетостта.**

Икономически неактивните лица представляват скрит ресурс от нереализиран човешки капитал, който при правилна подкрепа може да допринесе за икономическото развитие на територията, което изисква идентифициране и активиране на тази група чрез индивидуален

подход и насърчителни политики, обучение и квалификация и планиране на мярка за подобряване на достъпа до заетост, вкл. и за тази целена група.

3.3. Характеристики на целевата група:

Целевите групи по настоящата мярка включват безработни лица, които попадат в една или повече от следните уязвими/в неравностойно положение категории:

Безработни лица, включително продължително безработни са лицата в трудоспособна възраст, регистрирани в бюрата по труда, които търсят работа, но по различни причини не успяват да се включат на пазара на труда. Най-уязвими са продължително безработните, които ако са работили преди, вече са изгубили мотивация и трудови навици. Тези лица имат нужда от допълнителни мерки за активиране и в повечето случаи обучения и/или преквалификация, за да отговорят на изискванията при подбора на кадри от работодателите. Съществен дял от броя на безработните лица са лица над 55-годишна възраст (около 25%). Сред основните проблеми на безработните лица са: недостатъчни или умения, несъответстващи на съвременните изисквания – липса на дигитална грамотност или професионални компетентности; дискриминация – по възраст, етнически произход, здравословно състояние; липса на транспорт или достъп до работа – особено в отдалечени населени места; бюрократични бариери; мотивационни затруднения – особено при хора, които дълго време остават без работа.

Безработните над 55 г. са сериозно изолирани от пазара на труда, те са втората най-многобройна група на територията на МИГ и при тях е сериозен рискът от достигане до трайна безработица и социална изолация.

Безработните младежи притежават редица качества, които им дават предимство – те са по-мобилни и проявяват повече гъвкавост в процеса на търсене на работа. В същото време обаче липсата на практически опит, квалификация и образователен ценз, както и несъответствието между професионалната подготовка от една страна и реалното търсене от работодателите от друга, се явяват фактори, възпрепятстващи успешната им трудова реализация.

Икономически неактивните лица са в трудоспособна възраст, но не са заети и не търсят активно реализация на пазара на труда, в т.ч. не се регистрират в бюрата по труда и често не могат да бъдат обхванати от стандартни мерки за заетост. Едно от предизвикателства при тази група лица ще бъде нейното достигане, мотивиране и консултиране, за да бъдат подготвени за интеграция на пазара на труда. Представителите на тази целева група се характеризира често с липса на мотивация за включване в трудовия живот, социална изолация и трайно откъсване от пазара на труда, липса на умения или квалификация, което ги прави неконкурентоспособни, семейни ангажименти, особено при жените без осигурен достъп до грижи за деца, обезкуражаване и липса на информация за възможностите за осигуряване на работа, включване на различни оформи на обучение - квалификация и придобиване на умения..

Лица в неравностойно положение, включително хора с увреждания, които са извън пазара на труда поради физически, социални или икономически фактори. За подкрепа на тези лица за реално включване в заетост е необходима индивидуализирана подкрепа, включително наставничество и адаптирани програми за обучение и заетост. Тази група се характеризира с по-ниски нива на заетост, по-високи нива на безработица и неактивност и често е в по-голям риск от бедност и социално изключване. Често хората с увреждания се сблъскват с предразсъдъци на пазара на труда, което ограничава възможностите им за заетост. Понякога уврежданията им изискват и адаптирана работна среда, която не винаги

се предлага от работодателите. В същото време, при наличието на адаптирана среда и подкрепа, много лица с увреждания проявяват висока лоялност, отговорност и желание за дългосрочна заетост.

Безработни без квалификация или с квалификация, несъответстваща на търсенето на пазара на труда - третата най-голяма група безработни на територията на МИГ. Придобиването квалификация/преквалификацията и придобиването на ключови умения при тези лица ще създадат реални шансове за наемане им на работа. Представителите на тази целева група се характеризират с трудна реализация на пазара на труда, слабо търсене от страна на работодателите, висока безработица и ниска заетост, риск от дългосрочна безработица, бедност и социална изолация. Често та са в заетост в неформалната икономика и имат слаба мобилност.

3.4. Идентифицирани нужди и проблеми и как мярката ще допринесе за тяхното решаване:

Конкретни местни проблеми и потребности, които мярката цели да адресира:

Мярката е разработена с съответствие с анализ на социално-икономическата ситуация, резултати от анкетно приучаване и консултации със заинтересованите страни. Анкетното проучване ясно идентифицира липса на достъп до заетост на дългосрочно безработни, в т.ч. млади хора, хора в неравностойно положение, хора с увреждания, с основно и по-ниско образование и/или без квалификация, като проблем за територията. Паралелно, бизнесът и публичният сектор алармират за дефицит на квалифицирани кадри и неподготвеност на работната сила спрямо изискванията на местната икономика.

Тези обстоятелства, наред със задълбочаващи се структурни дисбаланси, които възпрепятстват социално-икономическото развитие на територията и създават системни бариери за включване на населението в заетост, целенасочени усилия за преодоляване на проблемите.

Основните местни проблеми и потребности, към които се адресира мярката, включват:

- 1. Трайно високи равнища на безработица;*
- 2. Значителен дял лица в неравностойно положение и ниска конкурентоспособност на пазара на труда – с ниско образование, липса на професионална квалификация, лица от уязвими групи, което затруднява тяхното включване в устойчива заетост;*
- 3. Ниска икономическа активност и значителен дял икономически неактивни лица, особено в отдалечените и слабо развити населени места;*
- 4. Слабо участие на лицата в трудоспособна възраст на пазара на труда, често обусловено от липса на мотивация и обезкураженост, особено сред продължително безработните;*
- 5. Недостатъчна връзка между търсенето и предлагането на умения на местния пазар на труда;*
- 6. Недостиг на квалифицирана работна ръка, която да отговори на реалните потребности на местните работодатели;*
- 7. Съществено намаление на заетостта в структуроопределящия сектор „Преработваща промишленост“, при запазване на ниски равнища на трудовите възнаграждения;*

8. *Растеж на заетостта в сектори с висока социална значимост като образование, здравеопазване, строителство и услуги, което обаче е с недостатъчно използван потенциал за задържане на човешкия капитал и развитие на територията.*

Начинът, по който мярката ще отговори на установените потребности:

В отговор на посочените предизвикателства, мярката предвижда прилагане на съвкупност от дейности, насочени към повишаване на възможностите за заетост и социална интеграция на уязвими групи:

1. *Идентифициране, активиране, трудово консултиране и професионално ориентиране, мотивиране на неактивни лица за включване на пазара на труда;*
2. *Организиране на различни обучения, включително обучения на работното място, за повишаване на професионалната квалификация/преквалификация, придобиване на нови умения, развитие на умения и компетентности;*
3. *Включване в заетост на хора в неравностойно положение, в т.ч. лица с увреждания, продължително безработни, активирани неактивни лица, безработни или неактивни лица с по-ниско от средното образование, вкл. чрез финансиране на ментори за тях за улесняване на включването им в устойчива заетост.*

За да се отговори на нуждите и потребностите на идентифицираните уязвимите групи (безработни, вкл. продължително безработни, неактивни лица; лица в неравностойно положение, хора с увреждания, лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация), са необходими продължителни и трайни действия, с цел подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране за включване на пазара на труда: активно приобщаване и подобряване на достъпа до заетост, с оглед превенция на бедността и социалното изключване; устойчива интеграция на пазара на труда; подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда.

Този интегриран подход има за цел не само краткосрочно включване в заетост, но и дългосрочно социално и икономическо приобщаване на представителите на целевите групи.

9. **Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката** *(посочват се допустимите типове кандидати и партньори (ако партньорството е приложимо по конкретната мярка), като се съобразяват с допустимите бенефициенти от Таблица 1 в Указанията. Не се посочват поименно, освен ако не са община.)*

4.1. Допустими кандидати:

Работодатели; общини; неправителствени организации.

4.2. Допустими партньори (ако е приложимо): *Неприложимо.*

За допустими бенефициенти са избрани видове организации, които целесъобразно и обосновано могат да извършват дейностите по конкретната мярка. Целесъобразно и обосновано е работодателите, общините и неправителствените организации да участват активно в дейности за подобряване на достъпа до трудова заетост и активиране на лица извън пазара на труда, тъй като те играят ключова роля в свързването на търсенето и предлагането на работна сила. Работодателите познават реалните нужди на бизнеса и могат да предложат адекватни обучения и работни места, съобразени с пазарните изисквания. Общините имат пряк достъп до местните общности и могат да идентифицират и мотивират

безработни и неактивни лица, особено в по-малки или отдалечени населени места. Те също се явяват работодатели на местния пазар на труда. Неправителствените организации разполагат с опит в работата с уязвими групи, включително хора с ниска квалификация, хора с увреждания или ромски общности, и могат да предложат индивидуализирана подкрепа и мотивация.

Допустимите бенефициенти (кандидати) следва да са със седалище и да извършват дейността си на територията на МИГ - Гоце Делчев - Гърмен - Хаджидимово.

Кандидатите следва да отговарят на условията за бенефициент, определени в ЗУСЕФСУ и в приложимата под-законова нормативна уредба, на условията, определени от УО в поканата за подбор на СВОМР, както и на ПРЧР 2021-2027 г.

10. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (Тук се описват всички дейности, които се планира да бъдат изпълнени с мярката, спрямо потребностите на целевите групи. Допустимите дейности са посочени в т. 5. „Допустими дейности по специфичните цели от ПРЧР“ в Указанията)

Допустими дейности по мярка „ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ТРУДОВА ЗАЕТОСТ И АКТИВИРАНЕ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА“

А. Активирание, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, в т.ч. продължително безработни:

- Дейностите могат да включват идентифициране, активиране, трудово консултиране и професионално ориентиране, мотивиране на неактивни лица за включване на пазара на труда, както и за регистрация в Дирекция „Бюро по труда“ на Агенция по заетостта.
- Идентифицираните неактивни лица могат да бъдат включвани в различни видове обучения, съобразно техните потребности, които бенефициентът е анализирал.
- За продължително безработните лица (безработни над 12 месеца) могат да се предвидят дейности, като например, за преодоляване на липсата на квалификация, навици, мотивация за работа, в т.ч. мотивиране, професионално ориентиране; професионално обучение, обучения за придобиване на ключова компетентност, обучение по време на работа и др.

Б. Подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда чрез повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда и икономиката:

1. Обучения за придобиване на дигитални умения;
2. Обучения за придобиване на умения, свързани със зеления преход;
3. Обучения за придобиване на професионална квалификация;
4. Обучения за придобиване на ключови компетенции;
5. Други обучения, съобразени с индивидуалните характеристики на лицата от целевите групи и с потребностите на работодателите от квалифицирана работна сила, която да наемат.
6. Обучения, насочени към придобиване и развитие на умения и компетентности, необходими във връзка с бъдещето на труда (тип „soft skills“ и преносими умения), по-специално: организационни умения, вкл. работа в екип, разрешаване на проблеми, управление на времето и др.
7. Подкрепа на по-възрастните неактивни и безработни лица, за адаптиране към промените

и към работодателите, чрез преквалификация, придобиване на нови умения, вкл. „зелени“ и дигитални, и предоставяне на нови възможности за заетост.

В. Целенасочена подкрепа за осигуряване на заетост, вкл. чрез трудово консултиране, кариерно ориентиране, обучение на работното място, субсидирана заетост:

Предоставяне на работодателите - бенефициенти стимули за разкриване на нови работни места и субсидии за възнаграждения при включване в заетост на хора в неравностойно положение, в т.ч. лица с увреждания, продължително безработни, активирани неактивни лица, безработни или неактивни лица с по-ниско от средното образование, вкл. чрез финансиране на ментори за тях за улесняване на включването им в устойчива заетост.

Важно: Не е допустимо в един проект да се включи само дейност за предоставяне на субсидирана заетост.

Видовете дейности отговарят на принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество. Видовете действия ще бъдат в съответствие с принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС (ХОП) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ).

11. Бюджет на мярката – (Посочва се общият бюджет на мярката; интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите (минимална, ако е приложимо, и максимална стойност). **Важно! Максималният размер на един проект не може да надвишава 400 000 лева. МИГ може да определи по-ниска максимална стойност за един проект.**)

6.1. Общ бюджет на мярката: **420 000** лв.;

6.2. Интензитет: до **100% безвъзмездна финансова помощ**;

Максималният интензитет на помощта е до 100 % от общата стойност на допустимите разходи. По настоящата мярка не се изисква съ-финансиране от страна на кандидатите.

6.3. Минимална стойност на проекта: **40 000** лв.

Максимална стойност на проекта: **140 000** лв.

В минималния и максималния размер на безвъзмездната финансова помощ се включват планираните преки и непреки разходи в бюджета на всяко едно проектно предложение.

Допустими разходи

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ . При прилагане на опростено отчитане на разходите се спазват разпоредбите на чл. 55. от

ЗУСЕФСУ и чл. 53, 54 в), чл. 56 и чл. 94(2) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент.

Съгласно чл. 53 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, в случай че общите разходи за дадена операция не надвишават 200 000 EUR, приносът, предоставен на бенефициента е под формата на единични разходи, еднократни суми или единни ставки, с изключение на операциите, подкрепата за които представлява държавна помощ.

Видът опростено отчитане ще се бъде разписан от УО на ПРЧР в Условието за кандидатстване, съгласно Методология/и на УО на ПРЧР за прилагане на варианти за опростено отчитане на разходи.

Неизчерпателен списък на типовете допустими разходи:

- разходи за възнаграждения на наетите лица, представители на от целевите групи;
- разходи за обучения;
- разходи, произтичащи от договори за изработка/услуга или договори за поръчка, по реда на ЗЗД, пряко свързани и необходими за изпълнение на проектните дейности (например: за обучения, за наем на зали, за организиране на събития, и др.);
- разходи за организация и управление;
- разходи за видимост, прозрачност и комуникация, като същите задължително са част от допустимите разходи за организация и управление.

Недопустими разходи:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- разходи за държавни и/или общински такси.
- разходи за закупуване на моторни превозни средства,
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;
- лихви по дългове, освен във връзка с безвъзмездни средства, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
- разходи за закупуване на земя и недвижимо имущество, както и закупуването на инфраструктура;
- закупуване на дълготрайни материални активи втора употреба;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕФСУ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ

РЕЖИМ НА МИНИМАЛНА ПОМОЩ

Мярката ще се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи“.

Следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са недопустими да получат минимална помощ, съответно и да бъдат бенефициенти по мерките на ПРЧР за ВОМР, ако попадат в забранителните режими на помощ в съответствие с Регламент (ЕС) № 2023/2831 от 13.12.2023 г. и последващи изменения на нормативната уредба в областта на държавните и минималните помощи.

Когато е приложимо, в зависимост от вида мерки и типа на кандидатите, УО на ПРЧР ще и използва режим „непомощ“ по дадени дейности.

Демаркация:

В рамките на мярката няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма, проверката на което ще се извършва на ниво индивидуален проект – на ниво на допустими дейности, както и на ниво представител на целева група. Настоящата мярка ще надгради реализираните дейности и постигнатите резултати по други проекти, програми и мерки, финансирани със средства от националния бюджет, Европейския съюз и други източници.

12. Очаквани резултати и индикатори от изпълнение на мярката (посочват се резултатите и индикаторите, които мярката се очаква да постигне в резултат от изпълнение на избраните дейности. Съгласно Таблица 1 от Указанията приложимите индикатори се цитират с имената им, без да се посочват стойности за тях.)

7.1. Индикатори за краен продукт:

Индикатори /показатели/ за краен продукт	Вид на индикаторите
За краен продукт	✓ Безработни, вкл. продължително безработни; ✓ Участници в неравностойно положение

7.2. Индикатори за резултат:

Индикатори /показатели/ за краен продукт	Вид на индикаторите
За резултат	✓ Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа; ✓ Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица